

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI
PUBLICATIONS OF THE FACULTY OF LETTERS, ISTANBUL UNIVERSITY

İSLÂM TETKİKLERİ ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

(REVIEW OF THE INSTITUTE OF ISLAMIC STUDIES)

Müdür — Editor
Prof. M. Tayyib GÖKBİLGİN

CİLD — VOLUME : VI
CÜZ — PARTS : 3 - 4
1976

Edebiyat Fakültesi Basımevi
İSTANBUL
1976

İslâm Üniversiteleri Birliği Toplantısı

(Rabat, 11-17 Mayıs 1976)

Islamic Universities Association, Rabat, P.O.Box. 242, Morocco.

Mustafa BİLGE

Fas'ın başşehri Rabat'ta 11 Mayıs 1976 Salı günü başlayan İslâm Üniversiteleri birliği toplantısı aynı hafta Cuma günü akşamına kadar tam dört gün devam etti. Birliđin ismi her ne kadar İslâm Üniversiteleri idi ise de gelen mümessiller arasında İslâmî Araştırma merkezlerinden, İslâm Enstitülerinden veya İslâmî tedrisatla işigal eden muhtelif yüksek okullardan temsilciler vardı. Bundan önce 22 Mart 1976 tarihinde yapılması düşünölen toplantı iki aya yakın bir tehirle böylece 11 Mayıs'ta toplanmış oluyordu. Bu ikinci kongresi yapılmakta olan İslâm Üniversiteleri Birliği, bundan önceki ilk toplantısını Medine-i Münevvere'de aktetmişti. Kongreye katılan *delegeler* şu memleketleri temsil ediyorlardı :

1. Ürdün : Ürdün Üniversitesi, İslâm Hukuku Faköltesi
2. Afganistan : Kabul Üniversitesi, İslâm Hukuku Faköltesi
3. İnan : Dârütteblîđ el-İslâmî, Kum.
4. Pakistan : Karaçi Üniversitesi, İslâmî İlimler Faköltesi
5. Türkiye : İstanbul Üniversitesi, İslâm Araştırmaları Enstitüsü.
6. Saüdf Arabistan : Medine, İslâm Üniversitesi
7. » » : Cidde, Melik Abdölaziz Üniversitesi.
8. » » : İmam Muhammed b. Suud el-İslâmiyye Üniversitesi, Riyad.
9. Suriye : Şam Üniversitesi, İslâm Hukuku Faköltesi
10. Kuveyt : Hukuk ve Şeri'at Faköltesi
11. Mısır : Ezher Üniversitesi, Arap Dili Faköltesi
12. Fas : Fas, İlmî Araştırma Enstitüsü
13. » : Fas, Karaviyyîn Üniversitesi, İslâm Hukuku Faköltesi.

14. »	:	Fas, Meclis-i İlmî
15. »	:	Tıtvân, Usûlüddîn Fakültesi
16. »	:	Rabat, Dârülhâdîs el-Haseniyye
17. »	:	Tıtvân, Usûlüddîn Fakültesi
18. Nijerya	:	Kano, Abdullah Bayero Fakültesi
19. Irak	:	Bağdat Üniversitesi, İmam-ı Azam Fakültesi
20. »	:	Necefüleşref Fakültesi
21. Filipin	:	İslâmî İlimler Enstitüsü
22. Hindistan	:	Yeni Delhi, İslâmî İlimler Enstitüsü
23. »	:	Kayaralla (Güney Hindistan), Şantambram İslâm Fakültesi
24. Rusya	:	İmâm-ı Buhârî İslâmî İlimler Enstitüsü
25. Senegal	:	Kolah İslâm Enstitüsü

İslâmî Heyetler :

1. Saûdî Arabistan	:	Mekke, Râbitat'ül-Âlem'il-İslâmî
2. Lübnan	:	Yüksek İslâmî Şer'î Meclis
3. »	:	Yüksek İslâmî Şi'î Meclis
4. Moritanya	:	Nokşot Diyanet İşleri Teşkilâtı
5. Hindistan	:	Lekno, Neđvetülulemâ
6. Fas	:	Tarudant, İlmî Meclis Reisi
7. »	:	Rabat Râbitatülulemâ
8. »	:	Rabat, Kültür Bakanlığı
9. »	:	Tıtvân İslâmî İlimler Fakültesi
10. »	:	Marakeş, Arap Dili ve Edebiyatı Fakültesi
11. »	:	Fas Hukuk Fakültesi
12. »	:	Rabat Yüksek Eğitim Bakanlığı

Müşahit :

1. Mısır : Kahire Arap Üniversiteleri Birliği

Kongre nihayetinde gelecek dört sene vazifeyi yürütecek olan bir idare heyeti seçilmiştir. İdâre heyeti dâimî sekreter dışında 10 kişiden 10 kişiden müteşekkildir.

1. Muhammed el-Fâsî (Fas)
2. Dr. Habip Bilhoca (Tunus)

3. Dr. Ömer Câh (Nijerya)
4. Süleyman Hasan Rabi' (Mısır)
5. Dr. Abdullah Türki (Saûdî Arabistan)
6. Dr. Abdülfettah Abdülbâki (Küveyt)
7. Ebulhasan Nedevî (Hindistan)
8. Esedullah (Afganistan)
9. Dr. Mustafa Bilge (Türkiye)
10. Dr. A. Muhammed Husarî (Ürdün)

Birlik merkezinde bulunacak olan Genel Sekreter Muhammed Beşir'dir.

Kongre sonunda alınan kararlardan birkaçını aşağıya kaydediyoruz :

1. İslâm Üniversiteleri Birliğine bağlı olarak bir Dökümantasyon Merkezi kurulacaktır. Bu husustaki çalışmaları idare heyeti yürütecektir.

2. İslâm Ülkelerinde mekteplerde takip edilen İslâmî kitapların içinde İslâm İtikadına zıt fikirler varsa bunların çıkarılması için teşebbüs edilecek, İslâm İnançlarının mekteplerde tedris edilmesi temin edilecek.

3. İslâm Ülkelerindeki İslâmî Üniversite, Fakülte, Enstitü ve Yüksek Okullar yayınlamakta oldukları kitap, dergi ve diğer menşûrâtı aralarında yapacakları *mübâdele anlaşmaları çerçevesinde* teati edeceklerdir. Böylece her ülkedeki İslâmî çalışmadan bir diğeri haberdâr olmuş olacaktır.

4. Diplomaların Muâdeleti : Bir Üniversiteden diğesine talebe ve hocanın kolaylıkla nakledilmesini temin için karşılıklı muâdeletlerin bilinmesi esastır. Bunun temini için gerekli çalışmalar idare heyeti tarafından yürütülecektir.

5. Araştırma Merkezleri : İslâmî Mevzularda yapılacak olan İlmî araştırmalar İslâm Üniversiteleri Birliğinin esas hedeflerinden biridir. Bunun temini için gerekli yardım ve hizmetler seferber edilecektir.

6. Muhtelif Üniversitelerde kurulacak olan Araştırma Merkezleri arasındaki birliği ve organizasyonu «Birlik» temin edecektir. Böylece meselâ Şer'î İlimler veya Arap dil-ve Edebiyatı dalında muhtelif Üniversitelerde yapılacak olan çalışmalar koordineli bir şekilde yürütülmüş olacaktır.

7. İslâm Üniversiteleri arasında burslar yolu ile öğretmen ve öğrenci mübâdelesi sağlanacaktır.

Kongre sonunda seçilen yeni idare heyeti ile toplantısını hemen kongrenin akabinde yaptı. Gelecek toplantı ise idare heyeti azalarından Dr. Abdullah Türkî'nin teklifi üzerine Riyad'da aktedilecek. İdare heyetinin dört senede bir yapılması düşünülen genel kongreden ayrı olarak her sene bir toplantı yapması karar altına alınmış bulunmaktadır.